

Projekt Domov místo ústavu přenastavuje staré zvyklosti

19.2.2025 - | Krajský úřad Pardubického kraje

S transformací péče ohrožené děti začal Pardubický kraj před více než deseti lety. Od té doby se již více jak polovina dětí z dětských domovů přestěhovala do bytů nebo domků, kde mají prostředí více podobné životu v rodině. Ostatní stěhování ještě čeká, a to postupně během tohoto a příštího roku. Podobně už bydlí také děti v krizové péči zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP). Děti s kombinovaným postižením bydlí v domcích v Medlešicích a Žamberku. Pracovníkům všech těchto zařízení bude pomáhat právě zahájený projekt Domov místo ústavu.

„Pardubický kraj získal na tento tříletý projekt evropskou dotaci z programu OPZ + v celkové výši přes 19 milionů korun. Projekt se dotýká přibližně 170 dětí a dospívajících a všech odborných pracovníků v devíti zařízeních. Do transformace je zapojeno pět dětských domovů, dva domovy pro osoby se zdravotním postižením a dvě dětská centra, která jsou zřizovateli ZDVOP,“ konstatoval náměstek hejtmana pro sociální péči a neziskový sektor Pavel Šotola.

Projekt vznikl odzdiva

Projekt vzešel ze spolupráce odborů sociálního, školského a zdravotního. Je na něm cenné především to, že vznikl přímo na základě potřeb jednotlivých zařízení, jejich pracovníků, ředitelů i vychovatelů, lidí, kteří tvoří síť služeb pro ohrožené děti, ze zjištění koordinátora transformace a také, což je novinka, ze zkušeností fokusní skupiny dětí.

„Právě od dětí a dospívajících jsme získali velkou škálu podnětů – co je pro ně důležité, co očekávají od transformovaných domácností, jaký je jejich pohled na spolupráci s pracovníky OSPOD a další věci, které by nás předtím nenapadly. Směr vedení péče založený na analýze potřeb a důrazu na individuální přístup vede k vyšší spokojenosti dětí a snižování dopadů traumatu u dětí,“ řekl koordinátor transformace Matěj Karas.

Vzájemná spolupráce pomůže dětem

Jedním z cílů projektu je také více propojit instituce, které se ohroženými dětmi zabývají. Dnes mají děti několik plánů od různých institucí, které mají vést k zajištění jejich bezpečí a naplňování jejich potřeb, jenže ty plány nejsou v souladu. „Zařízení před příchodem dítěte často neznají jeho reálné potřeby a nemohou se na jeho příchod dobře připravit. Zároveň, pokud s rodinou dítěte spolupracuje nějaká služba s cílem zlepšit její situaci a případně umožnit návrat dítěte, je nutné, aby obě strany spolupracovaly a průběžně vyhodnocovaly, jak se jejich plány daří naplňovat. Aktivní zapojení dítěte musí být samozřejmostí,“ vysvětlila Petra Bílá, vedoucí krajského orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Jak řešit složité osudy dětí?

Projekt má také podpořit zaměstnance zařízení pro ohrožené děti možností proškolení se ve specializovaných oblastech, které se týkají práce s ohroženými dětmi. To jim pomůže v práci zejména v oblasti podpory dětí s náročným chováním, s vývojovým traumatem nebo v práci s dětmi se zdravotním postižením.

Ústav i v domácnosti? To nechceme

Cílem transformace je minimalizovat prvky instituce v chodu nově vznikajících dětských domácností. Neměly by proto vznikat nové malé instituce. „To samozřejmě nechceme, tím bychom popřeli celý smysl transformace. A právě v tom má pomoci i tento projekt. Transformované domácnosti musí fungovat jako plnohodnotné prostředí, kde děti dostanou koordinovanou péči odborníků, podporu a emocionální stabilitu potřebnou k překonání traumat z minulosti,“ uvedl radní pro školství Pardubického kraje Josef Kozel, pod kterého spadají dětské domovy.

Aby byli spokojení i vychovatelé

„Je pravdou, že projekt klade na pracovníky zařízení pro děti velké, a to hlavně časové nároky, ale zároveň by jim měl přinést větší jistotu pro práci s dětmi díky sdílení informací o jejich potřebách, vyššímu porozumění jejich historii a dostupné odborné pomoci. Už nyní víme z rozhovorů s pracovníky transformovaných domácností, že to přináší úlevu oběma stranám, snižuje to pnutí, vytváří prostor pro lepší důvěru mezi dětmi a pečovateli a tím i stabilizuje pracovní kolektivy,“ řekl vedoucí odboru školství Martin Kiss.

Projekt potrvá do konce roku 2028. „Do té doby chceme dosáhnout toho, aby náš systém péče o ohrožené děti byl připravený definovat individuální potřeby dětí, ale také na ně adekvátně odpovídat. Aby každý, kdo bude opouštět transformovanou domácnost, měl stejné šance na plnohodnotný život jako jakýkoliv jiný mladý člověk. Další očekávanou změnou bude vytvoření prostředí pro efektivní komunikaci a spolupráci mezi všemi zainteresovanými stranami, včetně dětí a mladistvých, jejich rodin, personálu a externích odborníků,“ dodal Pavel Šotola.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/127763/projekt-domov-misto-ustavu-prenastavuje-stare-zvyklosti>